



Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

18. listopada 2018. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Autorsko pravo i srodna prava – Direktiva 2001/29/EZ – Poštovanje prava intelektualnog vlasništva – Direktiva 2004/48/EZ – Naknada štete zbog dijeljenja datoteka kršenjem autorskog prava – Internetski priključak kojem pristup imaju članovi obitelji vlasnika – Oslobođenje od odgovornosti vlasnika bez potrebe navođenja kako se član obitelji koristio internetskim priključkom – Povelja Europske unije o temeljnim pravima – Članak 7.”

U predmetu C-149/17,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Landgericht München I (Zemaljski sud u Münchenu I, Njemačka), odlukom od 17. ožujka 2017., koju je Sud zaprimio 24. ožujka 2017., u postupku

Bastei Lübbe GmbH & Co. KG

protiv

Michaela Strotzera,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: M. Vilaras, predsjednik četvrtog vijeća, u svojstvu predsjednika trećeg vijeća, J. Malenovský (izvjestitelj), L. Bay Larsen, M. Safjan i D. Šváby, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: K. Malacek, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 14. ožujka 2018.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Bastei Lübbe GmbH & Co. KG, B. Frommer, R. Bisle i M. Hügel, *Rechtsanwälte*,
- za austrijsku vladu, G. Eberhard, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, T. Scharf, F. Wilman i K.-P. Wojcik, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 6. lipnja 2018.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. stavka 1. i članka 8. stavaka 1. i 2. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.) te članka 3. stavka 2. Direktive 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva (SL 2004., L 157, str. 45.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 2., str. 74.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između izdavačke kuće Bastei Lübbe GmbH & Co. KG i Michaela Strotzera vezano uz zahtjev za naknadu štete zbog povrede autorskih prava dijeljenjem datoteka.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2001/29

- 3 U uvodnim izjavama 3. i, 9. Direktive 2001/29 navodi se:

„(3) Predloženo usklađivanje pomoći će u provedbi četiriju sloboda unutarnjeg tržišta i povezano je s poštovanjem temeljnih načela prava, a osobito vlasništva, uključujući intelektualno vlasništvo i slobodu izražavanja i javni interes.

[...]

(9) Svako usklađivanje autorskog prava i srodnih prava mora se temeljiti na visokoj razini zaštite, budući da su takva prava ključna za intelektualno stvaralaštvo. [...]

[...]

(58) Države članice trebale bi osigurati učinkovite sankcije i pravna sredstva protiv povreda prava i obveza određenih ovom Direktivom. Trebale bi poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurale da se te kazne i pravna sredstva primjenjuju. Predviđene sankcije stoga bi trebale biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće te bi trebale uključivati mogućnost zahtijevanja naknade štete i/ili privremene mjere zabrane, i prema potrebi, mogućnost pljenidbe materijala kojim se vrši povreda.”
- 4 U članku 3. te direktive, naslovljenom „Pravo priopćavanja autorskog djela javnosti i pravo stavljanja drugih predmeta zaštite na raspolaganje javnosti”, određuje se:

„1. Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

2. Države članice moraju predvidjeti isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za stavljanje na raspolaganje javnosti, žicom ili bežičnim putem, tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu:

[...]

(b) proizvođačima fonograma, njihovih fonograma;

[...]

3. Prava iz stavaka 1. i 2. ne iscrpljuju se bilo kojom radnjom priopćavanja javnosti ili stavljanja na raspolaganje javnosti određenom ovim člankom.”

5 Sukladno članku 8. stavcima 1. i 2. navedene direktive, naslovljenom „Sankcije i pravna sredstva”:

„1. Države članice moraju predvidjeti primjerene sankcije i pravna sredstva u odnosu na povrede prava i obveza određenih ovom Direktivom i poduzeti sve potrebne mjere za primjenu tih sankcija i pravnih sredstava. Tako propisane sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

2. Svaka država članica mora poduzeti potrebne mjere kako bi osigurala da nositelji prava čiji su interesi ugroženi radnjom kojom se vrši povreda na njezinom državnom području mogu podnijeti tužbu za naknadu štete i/ili zahtjev za izdavanje sudske naloga, i kada je to prikladno, zahtjev za oduzimanje materijala kojim se povređuje pravo kao i uređaja, proizvoda ili sastavnih dijelova iz članka 6. stavka 2.”

Direktiva 2004/48

6 U uvodnim izjavama 3., 10., 20. i 32. Direktive 2004/48 navodi se:

„(3) [...] [B]ez djelotvornih sredstava provedbe prava intelektualnog vlasništva, inovativnost i stvaralaštvo se obeshrabruju, dok se ulaganja smanjuju. Stoga je potrebno osigurati da se materijalno pravo intelektualnog vlasništva koje je danas u velikom dijelu dio pravne stečevine, učinkovito primjenjuje u Zajednici. U tom pogledu, sredstva za provedbu prava intelektualnog vlasništva od najveće su važnosti za uspješnost unutarnjeg tržišta.

[...]

(10) Cilj je ove Direktive usklađivanje [zakonodavstava država članica] radi osiguravanja visoke, jednake i istovrsne razine zaštite [intelektualnog vlasništva] na unutarnjem tržištu.

[...]

(20) S obzirom da je dokaz element od presudne važnosti za utvrđivanje povrede prava intelektualnog vlasništva, primjereno je osigurati dostupnost učinkovitih sredstava podnošenja, prikupljanja i očuvanja dokaza. Postupci bi trebali voditi računa o pravima obrane i osigurati potrebna jamstva, uključujući zaštitu povjerljivih informacija. [...]

(32) Ova Direktiva poštuje temeljna prava i drži se načela priznatih posebno u Povelji [Europske unije] o temeljnim pravima [...]. Ova Direktiva osobito nastoji osigurati puno poštovanje intelektualnog vlasništva, u skladu s člankom 17. stavkom 2. te Povelje[.]”

7 Članak 3. te direktive, naslovljen „Opća obveza”, određuje:

„1. Države članice propisuju mjere, postupke i pravna sredstva potrebne za osiguravanje provedbe prava intelektualnog vlasništva obuhvaćenih ovom Direktivom. Te mjere, postupci i pravna sredstva moraju biti poštteni i pravični, ne smiju biti nepotrebno složeni ili skupi, ili nametati nerazumne vremenske rokove ili neopravdana odlaganja.

2. Te mjere, postupci i pravna sredstva također moraju biti učinkoviti i razmjerni i moraju odvrćati od povrede te se moraju [...] primjenjivati na takav način da se izbjegne stvaranje zapreka zakonitoj trgovini i da se osigura zaštita protiv njihove zlouporabe.”

8 Sukladno članku 6. stavku 1. navedene direktive:

„Države članice osiguravaju da, na zahtjev stranke koja je predložila razumno dostupne dokaze dovoljne da podupru njezine tvrdnje, i koja je, potvrđujući te tvrdnje, navela dokaze koji su pod kontrolom suprotne stranke, nadležn[a] sudska tijela mogu narediti da suprotna stranka predloži takve dokaze, podložno zaštiti povjerljivih informacija. Za potrebe ovog stavka, države članice mogu odrediti da nadležna sudska tijela kao razuman dokaz smatraju razuman uzorak znatnog broja primjeraka djela ili bilo kojeg drugog predmeta zaštite.”

9 Članak 8. Direktive 2004/48, naslovljen „Pravo na informaciju”, određuje:

„1. Države članice osiguravaju da, u okviru postupaka u vezi s povredom prava intelektualnog vlasništva i kao odgovor na opravdan i razmjerni zahtjev tužitelja, nadležna sudska tijela mogu narediti da informaciju o podrijetlu i distribucijskim mrežama robe ili usluga koje povređuju prava intelektualnog vlasništva treba pružiti počinitelj povrede i/ili bilo koja druga osoba:

- (a) za koju je utvrđeno da na komercijalnoj razini posjeduje robu koja povređuje pravo;
- (b) za koju je utvrđeno da se na komercijalnoj razini koristi uslugama koje povređuju pravo;
- (c) za koju je utvrđeno da na komercijalnoj razini pruža usluge koje su korištene u aktivnostima koje povređuju pravo; ili
- (d) koju je osoba iz točki (a), (b) ili (c) navela kao osobu koja je sudjelovala u proizvodnji, izradi ili distribuciji robe ili pružanj[u] usluga.

2. Podaci iz stavka 1., prema potrebi, obuhvaćaju:

- (a) imena i adrese proizvođača, izrađivača, distributera, dobavljača i drugih prethodnih posjednika robe ili usluga kao i trgovaca na veliko i malo kojima su bile namijenjene;
- (b) podatke o proizvedenim, izrađenim, dostavljenim, primljenim ili naručenim količinama, kao i o cijeni po kojoj su ta roba ili usluge plaćene.

3. Stavci 1. i 2. primjenjuju se ne dovodeći u pitanje ostale zakonske [i podzakonske] odredbe koje:

[...]

- (d) pružaju mogućnost odbijanja davanja informacija koje bi osobu iz stavka 1. prisilile da prizna svoje vlastito sudjelovanje ili sudjelovanje svojih bliskih rođaka u povredi prava intelektualnog vlasništva;

[...]”

10 U članku 13. te direktive, naslovljenom „Naknade štete”, predviđa se:

„1. Države članice osiguravaju da nadležna sudska tijela, na zahtjev oštećene stranke, počinitelju povrede koji je znao ili za kojeg je osnovano pretpostaviti da je morao znati da sudjeluje u vršenju povrede, nalože da nositelju prava plati naknadu primjerenu stvarnoj šteti koju je pretrpio kao posljedicu povrede.

[...]

2. Kad počinitelj nije znao, ili nije imao osnovanih razloga znati da sudjeluje u vršenju povrede, države članice mogu propisati da sudska tijela mogu naložiti povrat dobiti ili isplatu naknade štete, koja može biti unaprijed utvrđena.”

Njemačko pravo

- 11 Člankom 97. Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz (Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima) od 9. rujna 1965. (BGBl. 1965. I., str. 1273.), kako je izmijenjen Zakonom od 1. listopada 2013. (BGBl. 2013. I., str. 3728.), određuje se:

„1. U slučaju nezakonite povrede autorskog ili nekog drugog prava zaštićenog ovim zakonom, može se naložiti trenutni prestanak povrede i, u slučaju da postoji opasnost od ponavljanja povrede, prestanak povrede ubuduće (suzdržavanje). Pravo zahtijevati prestanak povrede ubuduće (suzdržavanje) nastaje čim se prvi put pojavi opasnost od povrede.

2. Tko namjerno ili iz nepažnje počini povredu, oštećenoj osobi mora naknaditi nastalu štetu. Izračun novčane naknade može također uključivati dobit koju je počinitelj ostvario povredom prava. Naknada štete se također može izračunati na temelju iznosa koji bi počinitelj morao platiti kao pravičnu naknadu u slučaju ishođenja odobrenja za iskorištavanje povrijeđenog prava. Autori, izdavači znanstvenih djela (članak 70.), fotografi (članak 72.) i umjetnici izvođači (članak 73.) mogu također zatražiti pravičnu novčanu naknadu neimovinske štete.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 12 Kao proizvođač fonograma, Bastei Lübbe je nositelj autorskih i srodnih prava na zvučnoj verziji jedne knjige.
- 13 M. Strotzer je vlasnik internetskog priključka preko kojeg je 8. svibnja 2010. ta zvučna knjiga podijeljena, u svrhu preuzimanja, s neograničenim brojem korisnika jedne internetske mreže za razmjenu (*peer-to-peer*). Vještak je dotičnu IP adresu s preciznošću pripisao M. Strotzeru.
- 14 Bastei Lübbe je u dopisu od 28. listopada 2010. M. Strotzera upozorio da prestane s utvrđenom povredom autorskog prava. Budući da je to upozorenje bilo neuspješno, Bastei Lübbe je pred Amtsgerichtom München (Općinski sud u Münchenu, Njemačka) podnio tužbu protiv M. Strotzera kao vlasnika te IP adrese tražeći novčanu naknadu štete.
- 15 Međutim, M. Strotzer poriče da je on povrijedio autorsko pravo te tvrdi da je njegov internetski priključak bio dovoljno zaštićen. Nadalje navodi da su njegovi roditelji, koji žive u istoj kući, također imali pristup tom priključku, ali da prema njegovim saznanjima na svojem računalu nisu imali sporno djelo, nisu znali za njegovo postojanje niti su se koristili programom internetske mreže za razmjenu. Također tvrdi da je u trenutku kad je došlo do te povrede autorskog prava njegovo računalo bilo isključeno.
- 16 Amtsgericht München (Općinski sud u Münchenu) odbio je tužbu za naknadu štete društva Bastei Lübbe s obrazloženjem da M. Strotzer nije mogao biti odgovoran za navedenu povredu autorskog prava jer je naveo da su je mogli počinili i njegovi roditelji.
- 17 Protiv odluke Amtsgerichta München (Općinski sud u Münchenu) Bastei Lübbe izjavio je žalbu pred Landgerichtom München I (Zemaljski sud u Münchenu I, Njemačka).

- 18 Potonji je sud sklon prihvatiti odgovornost M. Strotzera jer iz pojašnjenja koje je dotični dao ne proizlazi da se neka treća osoba koristila internetskim priključkom u trenutku kad se dogodila ta povreda. M. Strotzer bi prema tome bio ozbiljno osumnjičen kao počinitelj povrede autorskog prava.
- 19 Taj sud međutim smatra da je prisiljen primijeniti članak 97. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima, izmijenjenog Zakonom od 1. listopada 2013., kako ga tumači Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka), a koji bi se prema njegovu mišljenju mogao protiviti osudi tuženika.
- 20 Naime, prema sudskoj praksi Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud), kako je tumači sud koji je uputio zahtjev, na podnositelju zahtjeva jest da navede i dokaže povredu autorskog prava. Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) usto smatra da se predmnijeva da je vlasnik internetskog priključka počinitelj takve povrede ako se nijedna druga osoba nije mogla koristiti tim priključkom u trenutku kad se dogodila ta povreda. Međutim, ako internetski priključak nije bio dovoljno zaštićen ili je bio svjesno ostavljen na korištenje drugim osobama, ne postoji predmnijeva da je vlasnik priključka počinitelj te povrede.
- 21 U tom slučaju, sudska praksa Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud) ipak na vlasnika internetskog priključka stavlja sekundarni teret dokazivanja. Navedeni vlasnik u dovoljnoj mjeri ispunjava obvezu tog sekundarnog tereta ako navede da su druge osobe, uz eventualno preciziranje njihova identiteta, imale samostalan pristup njegovu internetskom priključku i da su stoga mogle počiniti navedenu povredu autorskog prava. Međutim, ako je član obitelji vlasnika internetskog priključka imao pristup tom priključku, vlasnik nije dužan dati dodatne informacije o vremenu i naravi korištenja tog priključka s obzirom na zaštitu braka i obitelji zajamčenu člankom 7. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) i relevantnim odredbama njemačkog ustavnog prava.
- 22 U tim je okolnostima Landgericht München I (Zemaljski sud u Münchenu I) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 8. stavke 1. i 2. u vezi s člankom 3. stavkom 1. Direktive 2001/29/EZ tumačiti na način da su sankcije za povrede prava stavljanja na raspolaganje javnosti određenog djela i dalje ‚učinkovite i odvraćajuće‘ u slučaju kad je odgovornost vlasnika internetskog priključka preko kojega su počinjene povrede autorskog prava dijeljenjem datoteka isključena ako je naveo da je uz njega barem još jedan član obitelji imao mogućnost pristupa tom internetskom priključku, ali pritom nije iznio više detalja do kojih je došao na temelju istraživanja o tome kako je i kada taj član obitelji koristio internet?
2. Treba li članak 3. stavak 2. Direktive 2004/48/EZ tumačiti na način da su mjere za osiguravanje poštovanja prava intelektualnog vlasništva i dalje ‚učinkovite‘ u slučaju kad je odgovornost vlasnika internetskog priključka preko kojega su počinjene povrede autorskog prava dijeljenjem datoteka isključena ako je naveo da je uz njega barem još jedan član obitelji imao mogućnost pristupa tom internetskom priključku, ali pritom nije iznio više detalja do kojih je došao na temelju istraživanja o tome kako je i kada taj član obitelji koristio internet?“

O prethodnim pitanjima

Dopuštenost

- 23 Europska komisija u svojim pisanim očitovanjima osporava dopuštenost postavljenih pitanja jer su hipotetske naravi. Naime, ta se pitanja odnose na usklađenost sudske prakse Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud) s gledišta prava Unije, dok se ta sudska praksa ne primjenjuje na spor iz glavnog postupka.

- 24 U tom pogledu treba podsjetiti da nije na Sudu da odlučuje o tumačenju i primjenjivosti nacionalnih odredbi ili da utvrđuje činjenice relevantne za rješavanje spora iz glavnog postupka. Dužnost je Suda naime da u okviru podjele ovlasti između sudova Unije i nacionalnih sudova uzme u obzir čitav kontekst prethodnog pitanja, kako je definiran u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje (presuda od 13. lipnja 2013., Kostov, C-62/12, EU:C:2013:391, t. 25.). Nebitno je sadržava li taj kontekst elemente u obliku činjenica, propisa ili sudske prakse.
- 25 Međutim, budući da je sudska praksa Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud) dio konteksta u kojem su pitanja postavljena, kako ga je definirao sud koji je uputio zahtjev, ta se pitanja ne mogu proglasiti nedopuštenima zbog navodne hipotetske naravi.

Meritum

- 26 Uvodno treba istaknuti da dva pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev dotiču isti pravni problem glede karaktera sankcija i mjera koje treba poduzeti u slučaju kršenja autorskog prava i velikim su dijelom formulirana istim riječima, pri čemu je jedina očita razlika činjenica da se jedno odnosi na Direktivu 2001/29, dok se drugo tiče Direktive 2004/48.
- 27 Međutim, treba podsjetiti da, imajući u vidu zahtjeve koji proizlaze iz jedinstvenosti i usklađenosti pravnog sustava Unije, sve direktive u području intelektualnog vlasništva treba tumačiti u svjetlu pravila i načela koja su mu zajednička (vidjeti u tom smislu, među ostalim, presudu od 30. lipnja 2011., VEWA, C-271/10, EU:C:2011:442, t. 27.).
- 28 S obzirom na navedenu sudsku praksu i u svrhu osiguravanja komplementarne provedbe direktiva 2001/29 i 2004/48, na dva pitanja suda koji je uputio zahtjev valja odgovoriti zajedno.
- 29 Sud koji je uputio zahtjev svojim pitanjima u bitnome pita treba li, s jedne strane, članak 8. stavke 1. i 2. u vezi s člankom 3. stavkom 1. Direktive 2001/29 i, s druge strane, članak 3. stavak 2. Direktive 2004/48 tumačiti na način da im se protivi nacionalno zakonodavstvo poput onog iz glavnog postupka, na temelju kojeg vlasnik internetskog priključka preko kojeg su počinjene povrede autorskog prava dijeljenjem datoteka ne može biti odgovoran ako je imenovao barem jednog člana svoje obitelji koji je imao mogućnost pristupa tom priključku, ali pritom nije iznio više detalja o tome kako se i kada taj član obitelji koristio navedenim priključkom.
- 30 U prvom redu treba podsjetiti da je glavni cilj Direktive 2001/29, kao što je razvidno iz njezine uvodne izjave 9., uvođenje visoke razine zaštite autorskih i srodnih prava jer su ta prava ključna za intelektualno stvaralaštvo.
- 31 Radi osiguravanja tog cilja, članak 8. stavak 1. u vezi s uvodnom izjavom 58. Direktive 2001/29 precizira da države članice moraju predvidjeti primjerene sankcije i pravna sredstva za kršenje prava i obveza predviđenih tom direktivom i poduzeti sve potrebne mjere da bi se osigurala njihova primjena. U tom se članku također precizira da sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.
- 32 Nadalje, sukladno članku 8. stavku 2. te direktive svaka država članica mora poduzeti potrebne mjere kako bi osigurala da nositelji prava čiji su interesi ugroženi radnjom kojom se izvršava povreda na njezinu državnom području mogu podnijeti tužbu za naknadu štete.
- 33 Kao drugo, treba podsjetiti da je cilj Direktive 2004/48, kao što se navodi u njezinoj uvodnoj izjavi 10., usklađivanje zakonodavstava država članica u pogledu sredstava za provedbu prava intelektualnog vlasništva radi osiguravanja visoke, jednake i istovrsne razine zaštite intelektualnog vlasništva na unutarnjem tržištu.

- 34 U tom smislu, članak 3. stavak 2. navedene direktive predviđa da mjere, postupci i pravna sredstva koje propisuju države članice moraju biti učinkoviti i razmjerni i da moraju odvrćati od povrede.
- 35 U konkretnom slučaju, iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da se prema nacionalnom zakonodavstvu iz glavnog postupka predmnijeva da je vlasnik internetskog priključka preko kojeg je počinjena povreda autorskog prava počinitelj te povrede ako je točno identificiran preko svoje IP adrese i ako nijedna druga osoba nije imala mogućnost pristupa tom priključku u trenutku kad se povreda dogodila.
- 36 Međutim, iz zahtjeva za prethodnu odluku također proizlazi da nacionalno zakonodavstvo iz glavnog postupka predviđa da ta predmnijeva može biti oborena u slučaju ako su druge osobe osim vlasnika internetskog priključka imale mogućnost pristupa tom priključku. Nadalje, ako je član obitelji tog vlasnika imao takvu mogućnost, vlasnik se može osloboditi odgovornosti, uzimajući u obzir načelo zaštite obiteljskog života, na način da samo imenuje tog člana obitelji, pri čemu nije dužan dati dodatne informacije o tome kako se i kada taj član njegove obitelji koristio internetskim priključkom.
- 37 U tim okolnostima valja razmotriti pitanje je li nacionalno zakonodavstvo poput onog iz glavnog postupka u skladu sa zahtjevom da konkretna država članica mora predvidjeti odgovarajuća pravna sredstva za povrede autorskog i srodnih prava koja mogu rezultirati donošenjem učinkovitih, proporcionalnih i odvrćajućih sankcija protiv počinitelja, kao što to predviđa članak 8. stavak 1. u vezi s uvodnom izjavom 58. Direktive 2001/29, kao i s obvezom predviđanja djelotvornih i odvrćajućih mjera, postupaka i pravnih sredstava radi osiguravanja provedbe prava intelektualnog vlasništva, navedenom u članku 3. stavcima 1. i 2. Direktive 2004/48.
- 38 U tom smislu, nacionalno zakonodavstvo iz glavnog postupka predviđa da kad oštećenik podnese tužbu, vlasnik internetskog priključka, koji je sa sigurnošću identificiran kao izvor povrede autorskog prava, nije dužan iznijeti, pod uvjetima na koje se podsjeća u točki 36. ove presude, dokaze koji se nalaze pod njegovim nadzorom i koji su povezani s tom povredom.
- 39 Međutim, kada je konkretno riječ o Direktivi 2004/48, članak 6. stavak 1. te direktive državama članicama nameće obvezu osiguravanja da na zahtjev stranke – koja je predložila razumno dostupne dokaze dovoljne da podupru njezine tvrdnje te, potkrepljujući te tvrdnje, navela dokaze koji su pod kontrolom suprotne stranke – nadležna sudska tijela mogu narediti da suprotna stranka predloži te dokaze, podložno zaštiti povjerljivih informacija.
- 40 Nadalje, iz uvodne izjave 20. Direktive 2004/48 proizlazi, među ostalim, da je dokaz element koji je od presudne važnosti za utvrđivanje povrede prava intelektualnog vlasništva i da treba osigurati stvarnu dostupnost sredstava za iznošenje, prikupljanje i očuvanje dokaza.
- 41 Dakle, članak 6. stavak 1. u vezi s uvodnom izjavom 20. Direktive 2004/48 treba tumačiti na način da države članice moraju djelotvorno omogućiti da oštećenik može dobiti dokaze potrebne za potkrepljivanje svojih navoda koji su pod kontrolom suprotne stranke, pod uvjetom da je iznošenje tih dokaza u skladu sa zaštitom povjerljivih informacija.
- 42 Nadalje, kao što je navedeno u točki 36. ove presude, poštovanje temeljnog prava na zaštitu obiteljskog života predstavlja, s gledišta predmetnog nacionalnog zakonodavstva, prepreku koja oštećeniku onemogućuje da od suprotne stranke pribavi dokaze potrebne za potkrepljivanje svojih navoda.
- 43 Međutim, iz uvodne izjave 32. Direktive 2004/48 razvidno je da ona poštuje temeljna prava i uzima u obzir načela potvrđena u Povelji. Konkretno, tom se direktivom nastoji osigurati puno poštovanje intelektualnog vlasništva u skladu s člankom 17. stavkom 2. Povelje.

- 44 Na taj način ovaj zahtjev za prethodnu odluku postavlja pitanje nužnog pomirenja zahtjeva povezanih sa zaštitom različitih temeljnih prava, odnosno, s jedne strane, prava na djelotvoran pravni lijek i prava intelektualnog vlasništva te, s druge strane, prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života (vidjeti po analogiji presudu od 16. srpnja 2015., *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, t. 33.).
- 45 U tom pogledu valja podsjetiti, kao prvo, da prema sudskoj praksi Suda pravo Unije zahtijeva da države članice kod prenošenja direktiva skrbe o tome da ih tumače na način koji omogućava osiguranje pravedne ravnoteže između različitih temeljnih prava koja su zaštićena Unijanim pravnim poretkom. Nadalje, prilikom provedbe mjera za prenošenje navedenih direktiva, na tijelima i sudovima država članica jest dužnost ne samo da svoje nacionalno pravo tumače u skladu s tim direktivama nego i da ih ne tumače na način koji bi bio protivan navedenim temeljnim pravima ili drugim općim načelima prava Unije (presuda od 16. srpnja 2015., *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, t. 34.).
- 46 S druge strane, treba reći da članak 52. stavak 1. Povelje posebice pojašnjava da svako ograničenje pri ostvarivanju njome priznatih prava i sloboda mora poštovati bit tih prava i sloboda te da iz sudske prakse Suda proizlazi da se mora smatrati da mjera koja predstavlja bitnu povredu prava zaštićenog Poveljom ne poštuje zahtjev osiguranja takve pravedne ravnoteže između temeljnih prava koja je potrebno pomiriti (presuda od 16. srpnja 2015., *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, t. 35.).
- 47 Sud mora različite elemente nacionalnog zakonodavstva iz glavnog postupka ocijeniti s gledišta navedenog zahtjeva pravedne ravnoteže.
- 48 U tom pogledu treba reći da, kada je riječ o pravu na poštovanje privatnog života u užem smislu, iz teksta članka 7. Povelje proizlazi da zaštita koju taj članak priznaje mora uključivati „sva[koga]” i nije ograničena samo na članove obitelji osobe kojoj su pravosudna tijela naložila dostavljanje tih dokaza, s obzirom na to da nije cilj da članovi obitelji na temelju te odredbe uživaju posebnu zaštitu.
- 49 Međutim, ne može se s druge strane osporiti da bi, sukladno članku 7. Povelje, osobe koje pripadaju istoj obitelji mogle po toj osnovi ostvarivati posebnu zaštitu koja im omogućava da ne postupe po obvezi koja im nameće da se međusobno optužuju u slučaju kad je jedan od njih osumnjičen za počinjenje nezakonite radnje.
- 50 Uostalom, članak 8. stavak 3. točka (d) u vezi s člankom 8. stavcima 1. i 2. Direktive 2004/48 odražava tu zabrinutost jer se ne protivi primjeni nacionalnih zakonskih i podzakonskih odredbi koje počinitelju povrede daju mogućnost da odbije pružiti informacije ako bi ga one prisiljavale na priznavanje svojeg sudjelovanja ili sudjelovanja bliskih srodnika u povredi prava intelektualnog vlasništva.
- 51 Treba zaključiti da ako u situacijama kao što je ona iz glavnog postupka nacionalni propis, kako ga tumače nadležni nacionalni sudovi, djeluje tako da sprječava mogućnost da nacionalni sud koji odlučuje o tužbi za utvrđivanje odgovornosti traži, na zahtjev predlagatelja, iznošenje i izvođenje dokaza o članovima obitelji suprotne stranke, utvrđivanje navodne povrede autorskog prava i identificiranje njezina počinitelja postaje nemoguće, čime se bitno povređuje temeljno pravo na djelotvoran pravni lijek i temeljno pravo na intelektualno vlasništvo koja uživa nositelj autorskog prava, pa zahtjev osiguravanja pravedne ravnoteže između različitih predmetnih temeljnih prava stoga nije poštovan (vidjeti po analogiji presudu od 16. srpnja 2015., *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, t. 41.).
- 52 Dakle, time što priznaje gotovo apsolutnu zaštitu članovima obitelji vlasnika internetskog priključka preko kojega su počinjene povrede autorskog prava dijeljenjem datoteka, nacionalno zakonodavstvo iz glavnog postupka se protivno zahtjevima iz članka 8. stavka 1. Direktive 2001/29 ne može smatrati dovoljno učinkovitim niti takvim da omogućuje da se počinitelju te povrede u konačnici izreče učinkovita i odvraćajuća sankcija. Osim toga, postupak pokrenut korištenjem pravnog sredstva iz glavnog postupka ne može osigurati poštovanje prava intelektualnog vlasništva koje se traži u članku 3. stavku 1. Direktive 2004/48.

- 53 Međutim, drukčije bi bilo kad bi, u cilju izbjegavanja zadiranja u obiteljski život koje se smatra nedopustivim, nositelji prava mogli raspolagati nekim drugim oblikom djelotvornog pravnog lijeka koji bi im među ostalim omogućavao, u tom slučaju, utvrđivanje građanskopravne odgovornosti vlasnika predmetnog internetskog priključka.
- 54 Nadalje, u krajnjem je slučaju na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri postoje li u dotičnom unutarnjem pravu eventualno drugi načini, postupci i pravna sredstva koji bi nadležnim nacionalnim tijelima omogućili da nalože dostavljanje potrebnih informacija na temelju kojih bi se mogla utvrditi, u okolnostima poput onih u glavnom postupku, povreda autorskog prava te identificirati njezin počinitelj (vidjeti u tom smislu presudu od 16. srpnja 2015., *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, t. 42.).
- 55 Slijedom svih prethodnih razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti da članak 8. stavke 1. i 2. Direktive 2001/29 u vezi s, s jedne strane, člankom 3. stavkom 1. te direktive i, s druge strane, člankom 3. stavkom 2. Direktive 2004/48, treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalno zakonodavstvo poput onog iz glavnog postupka, kako ga tumači nadležni nacionalni sud, na temelju kojeg vlasnik internetskog priključka, preko kojeg su počinjene povrede autorskog prava dijeljenjem datoteka, ne može biti odgovoran ako je imenovao barem jednog člana svoje obitelji koji je imao mogućnost pristupa tom priključku, ali pritom nije iznio više detalja o tome kako se i kada taj član obitelji koristio navedenim priključkom.

Troškovi

- 56 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članak 8. stavke 1. i 2. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu, u vezi s, s jedne strane, člankom 3. stavkom 1. te direktive i, s druge strane, člankom 3. stavkom 2. Direktive 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva, treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalno zakonodavstvo poput onog iz glavnog postupka, kako ga tumači nadležni nacionalni sud, na temelju kojeg vlasnik internetskog priključka, preko kojeg su počinjene povrede autorskog prava dijeljenjem datoteka, ne može biti odgovoran ako je imenovao barem jednog člana svoje obitelji koji je imao mogućnost pristupa tom priključku, ali pritom nije iznio više detalja o tome kako se i kada taj član obitelji koristio navedenim priključkom.

Potpisi